

İMKB Yeni Zirveleri Zorluyor

Erdem ALPTEKİN

İstanbul Menkul Kıymetler Borsası; 80'li yıllarda ekonomimizde yaşanan hızlı gelişmenin sonucunda 26 Aralık 1985 günü Menkul Kıymetler Borsaları Hakkındaki 91 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye dayanarak 06 Ekim 1983 tarihinde kurulmuş olup, 3 Ocak 1986 yılında faaliyete başlamıştır.

Borsa; hisse senetleri, hazine bonoları ve devlet tahvilleri, gelir ortaklığı sertifikaları, özel sektör tahvilleri, yabancı menkul kıymetler, gayrimenkul sertifikaları ve uluslararası menkul kıymetlerin alım ve satımının yapılması amacıyla kurulmuştur.

Özerk ve mesleki bir kamu kurumu olarak İMKB, kendi yasal düzenlemelerini yapabilme avantajına sahiptir.

Kurulduğundan bu yana ekonomimizin lokomotifi olan borsanın, diğer tüm piyasalarla çok yakından bir ilişkisi var.

Nitekim; döviz, altın, hazine ve bono piyasalarında ve faizlerde meydana gelebilecek değişimler borsa endeksini yakından etkilemektedir.

Borsa endeksi; ekonomide çarkların işlediği zamanlarda sorunsuz bir şekilde yoluna devam ederken, ekonomide işlerin iyi gitmediği zamanlarda ise kaderine terk edilmiş bir görüntü çizmekte.

Borsanın hangi değişkenlerden etkilendiği ve hangilerini etkilediğini tespit etmek gerekirse;

Borsanın;

- ❖ Gayrisafi milli hasılayı,
- ❖ İhracatı,
- ❖ Kişi başına milli geliri,
- ❖ Yabancı sermaye artışını,
- ❖ Siyasi istikrarı,
- ❖ Büyüme oranlarını,
- ❖ Vadeli İşlem Borsası ve Hazine ve Bono Piyasasındaki hacimleri,
- ❖ Sektörlerdeki iş hacimlerinin artmasını,

etkilediğini belirtmek mümkün.

Faiz ve döviz kurundaki yükseliş, enflasyonun ve işsizlik oranının yüksek seyretmesi, bütçe açığının ve kamu borcunun milli gelire oranının büyümesi gibi ekonomik dataların ise borsa endeksini kısa veya uzun vadede olumsuz etkilediğini görmekteyiz.

Ülkemizdeki reel sektörü finanse etmek ve teşkilatlanmış piyasa eksikliğini gidermek amacıyla kurulan borsamız henüz 22 yaşında.

İMKB'yi, kökleri 1880'lere dayanan A.B.D.'nin menkul kıymetler borsası Dow Jones ile karşılaştırmamız doğru görünmemekte.

Ancak İMKB'nin 22 yıl içerisinde ülkemiz sermaye piyasasına büyük katkıları olduğunu, şirketlerin finansman kaynaklarını genişlettiğini ve ekonominin lokomotifi olduğunu gözlemliyoruz.

Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) verileri baz alınarak yapılan hesaplama göre; 1995 yılında 20,8 milyar dolar olan İMKB'de işlem gören şirketlerin değerinin 2007 yılı Ocak ayı itibariyle 173 milyar dolara çıktığını görmekteyiz.

1995'den bu yana yakalanan yüzde 731'lik artışla, değeri uluslararası alanda en fazla artan 5. borsa olduk.

1995–2007 döneminde değeri en fazla artan menkul kıymetler borsası ise bu dönemde AB üyesi olan Polonya oldu. Yüzde 3395'lik bir artış gerçekleşti.

Bu dönemde en fazla artışı yakalayan 2. ülke ise yine AB üyesi olan Yunanistan oldu. Komşu, 1995 yılında 16,5 milyar dolar ile ülkemiz piyasasının gerisindeyken AB rüzgârının da etkisiyle yüzde 1275 değer kazanarak borsa şirketlerinin değerini 227 milyar dolara çıkardı ve ülkemizi solladı.

En fazla artış yaşayan 3. borsa ise Çin borsası oldu. Çin borsasının değeri, aynı zamanda 303,7 milyar dolardan 3 trilyon 71 milyon dolara çıktı. Bu artış yüzde 911,3'lük bir değişime işaret etmekte.

En fazla değer artışı yaşayan dördüncü ülke ise İspanya. İspanyol Borsası ise bu süreçte yüzde 791,3 lük bir artış gösterdi.

En yüksek artış gösteren 4 ülke borsasından üçünün AB ülkesi olduğunu görüyoruz.

Ülkemiz borsasının, son 5 yıldaki siyasi ve istikrarı sağlaması sayesinde, diğer AB ülkelerine oranla ciddi bir yükseliş gösterdiğini göstermekteyiz.

İMKB, son 12 yılda piyasa değeri açısından Şili, İsrail, İrlanda, Tayland, Endonezya, Lüksemburg, Endonezya, Filipinler ve Arjantin borsalarını geride bırakırken, Yunanistan'a galip gelemedi.

Dünya çapında uluslararası menkul kıymetler borsalarını Ocak 2007 itibariyle incelediğimizde, ülkemiz borsası dünya borsaları içerisinde 16.sırada yer alıyor.

Ülkemiz borsasını komşu ülke borsaları ile karşılaştırdığımızda ise; Yunanistan borsasının ülkemiz borsasını geçtiğini görüyoruz.

Şirket sayısının 422 olduğu İran bu konuda liderliği yakalamış durumda. Ancak hisse senetlerinin piyasa değeri, toplam işlem hacmi gibi konularda ülkemizin komşularının Yunanistan dışında ülkemiz ile yarışması pek mümkün değil.

Komşularımızın büyük bir çoğunluğu içinde buldukları politik süreçler nedeniyle pek cazip değil.

Ülkemiz borsası, dönem dönem gelen kar realizasyonlarına karşın son yıllarda yatırımcılarına önemli oranda kazanç sağladı.

2001 yılında siyasi ve ekonomik istikrarsızlık nedeniyle dibe vuran borsa, tek parti iktidarı ile yükselişe geçerek yaralarını çabuk sardı.

Ülkemizin, AB sürecinde kat ettiği mesafe ile beraber ekonomik verilerde görünen iyileşme, siyasi istikrar ve yabancı sermaye girişleri İMKB'yi rekor seviyelere taşıdı.

Ana yükseliş trendinin başladığı Eylül 2001'den bu yana borsa değerini altıya katladı.

Son iki yılda da borsamızın değer artışının yüzde 70'in üzerinde olduğunu ve bu artış ile birlikte birçok dünya borsasını geride bıraktığını görüyoruz.

Dünya borsaları içerisinde hızlı bir gelişme kaydeden ülkemiz borsasındaki yabancı payının gün geçtikçe arttığını görmekteyiz.

6 Nisan 2007 tarihi itibarıyla yabancı payının yüzde 69,77 olduğunu ve yüzde 70'leri zorladığını söyleyebiliriz.

Yabancı payının tarihi zirvelerde olduğunu ve piyasalardaki dalgalanmalara rağmen İMKB'ye olan yabancı ilgisinin azalmadığını görüyoruz.

Yabancı yatırımcıların Türk hisse senetlerine güvendiği sonucunu çıkartabiliriz.

İç siyasetin iyice ısındığı, yerli yatırımcıların bile işlem yapmaya çekindiği ortamda yabancıların borsadaki paylarını günden güne arttırdıklarını görüyoruz.

Yabancı yatırımcılar; sabit getirili, risksiz, Türk Hazine kağıtlarına yatırım yapmak yerine, sabit getirisi olmayan, büyük risk içeren hisse senetlerine yatırım yapıyorlar.

9 Nisan 2007 itibarıyla İMKB 100 Endeksi 45.889, cent karşılığı olarak da 3.35 puana ulaştı. Bu değer 17.1.2000 günü 3.79 cent'e ulaşarak tarihi zirvesini dolar bazında kırmış oldu.

6 Nisan günü yabancılar, yüzde 69,77 hisse oranlarıyla İMKB tarihindeki en yüksek paya ulaştılar.

Bu tarihten sonra, eğer ekonomideki dengeler hızlı bir şekilde bozulmaz ise, yabancıların sahip oldukları hisse oranlarının yüzde 70'leri aşması beklentisi hakim.

AR&GE BÜLTEN 2007 NİSAN- EKONOMİ

Merkezi Kayıt Kuruluşu verilerine göre yabancıların ellerindeki hisse senetlerinin piyasa değerleri gün geçtikçe artmaya devam ediyor.

Yabancı yatırımcılar, piyasadaki hisselerin yüzde 56,1'ine sahip olmalarına rağmen sahip oldukları senetlerin piyasa değerleri sonucunda piyasanın yüzde 69,43'üne 30 Mart 2007 tarihi ile hükmetmekte.

12 Haziran 2006'da yabancılar piyasa değerinin yüzde 64'üne sahip olarak 2006 yılının dibine eriştiler ve bu dönemde genel olarak yüzde 64 ve 66 aralığında bir seyir izlendi.

Tablo 1: Yerli Yabancı Saklama Bilgileri

TARİH	KİMLİK	HİSSE ADEDİ	PİYASA DEĞERİ	HS ADET (%)	P.DEĞER (%)
12.06.2006	Yerli	6.685.371.549	22.755.390.114	49,37	36,00
	Yabancı	6.856.394.697	40.446.289.676	50,63	64,00
12.06.2006	Toplam	13.541.766.246	63.201.679.790	100,00	100,00

Kaynak: Merkezi Kayıt Kuruluşu, 2006 Kayıtları

Tablo 2: Yerli Yabancı Saklama Bilgileri

TARİH	KİMLİK	HİSSE ADEDİ	PİYASA DEĞERİ	HS ADET (%)	P.DEĞER (%)
30.03.2007	Yerli	6.935.172.956	25.987.544.963	43,90	30,57
	Yabancı	8.861.444.629	59.013.836.874	56,10	69,43
30.03.2007	Toplam	15.796.617.585	85.001.381.837	100,00	100,00
29.03.2007	Yerli	6.927.961.903	25.751.896.969	43,86	30,52
	Yabancı	8.867.803.789	58.620.917.935	56,14	69,48
29.03.2007	Toplam	15.795.765.691	84.372.814.904	100,00	100,00
28.03.2007	Yerli	6.921.152.051	25.482.105.604	43,82	30,45
	Yabancı	8.873.509.218	58.198.865.938	56,18	69,55
28.03.2007	Toplam	15.794.661.269	83.680.971.542	100,00	100,00
27.03.2007	Yerli	6.928.201.585	25.516.411.967	43,87	30,49
	Yabancı	8.865.969.215	58.158.796.001	56,13	69,51
27.03.2007	Toplam	15.794.170.801	83.675.207.967	100,00	100,00
26.03.2007	Yerli	6.935.314.882	25.651.974.478	43,91	30,54
	Yabancı	8.858.148.083	58.339.585.843	56,09	69,46
26.03.2007	Toplam	15.793.462.965	83.991.560.321	100,00	100,00
01.03.2007	Yerli	6.884.084.340	24.691.798.307	44,12	31,34
	Yabancı	8.718.024.968	54.090.269.148	55,88	68,66
01.03.2007	Toplam	15.602.109.308	78.782.067.455	100,00	100,00
01.02.2007	Yerli	6.845.062.806	25.431.855.328	44,20	31,13
	Yabancı	8.640.268.101	56.266.313.070	55,80	68,87
01.02.2007	Toplam	15.485.330.907	81.698.168.398	100,00	100,00
01.01.2007	Yerli	7.162.412.230	26.256.223.811	48,06	34,74
	Yabancı	7.739.194.371	49.312.623.048	51,94	65,26
01.01.2007	Toplam	14.901.606.601	75.568.846.860	100,00	100,00

Kaynak: Merkezi Kayıt Kuruluşu, 2007 Kayıtları

Yabancı payı, 2006 Mayıs ve Haziran ayları içerisinde yaşanan dalgalanmaya rağmen ciddi bir azalma göstermedi.

Yabancı payı, bu tarihten itibaren giderek arttı ve Mart sonu itibariyle piyasadaki şirketlerin değerinin yaklaşık yüzde 70'ini ele geçirdi.

2007 yılı ile beraber özellikle hisse senetleri piyasasına ciddi para girişleri olduğunu görmekteyiz.

Dış piyasalarda yaşanması olası çalkantılara ve iç piyasadaki cumhurbaşkanlığı ve genel seçim tedirginliğine rağmen İMKB'ye para girişi yaşanması oldukça dikkat çekici.

Para-giriş çıkış analizleri sonucunda, yerli yatırımcının hisse sattığını buna karşılık ise yabancıların hisse aldığını görüyoruz.

Borsanın 2001 krizinin ardından başlayan hızlı yükselişi bugünlerde eskisi kadar hızlı olmasa da devam ediyor.

İMKB, tarihi zirvelerine doğru yol alıyor.

Ancak eskisi gibi büyük yükselişler pek mümkün görünmüyor.

Borsayı yükseğe taşıyan beklentilerin genelde gerçekleştiği, yabancı yatırımcı oranının rekor seviyelere ulaştığı, dünya borsalarının yukarı potansiyelinin giderek azaldığı günümüzde, önümüzdeki dönemde buna benzer yüksek artışlar artık oldukça zor görünüyor.

2007 yılının hem dış politikada hem de iç politikada birçok risklere sahip olması, yatırımcının önünü görmesini zorlaştırıyor.

Ancak her şeye rağmen yabancı yatırımcıların, hisse senetlerimize ilgi göstermesi oldukça dikkat çekici.

Yerli yatırımcının seçimler nedeniyle tedirgin olması ile birlikte pozisyon azaltmalarına rağmen, yabancılar hem bono hem de hisse senedi piyasasında alımlarını sürdürüyorlar.

Bu değişimde şirket satın almaları nedeniyle çağrı yoluyla toplanan hisseler de etkili oldu.

Artık borsada yüksek faiz ve enflasyon ortamından dolayı temettünün öneminin arttığını görüyoruz.

Kar payları ve yabancı sermaye ile ortaklık haberleri hisselerin performansını yakından etkilemekte.

Geçtiğimiz yıl kar eden borsa şirketleri, bu yıl yatırımcılarına 2,6 milyar dolara yakın bir rakam dağıtıyor.

Birkaç yıl öncesine kadar sadece yerli yatırımcıların işlemleriyle ayakta durmaya çalışan borsamız artık çoğunluğu yabancı yatırımcılardan oluşan bir piyasa.

Bugünlerde sadece cumhurbaşkanlığı seçimlerine yönelik açıklama ve tartışmaları yakından izlemekle kalmıyoruz aynı zamanda dünyadaki her gelişmeyi yakından takip ediyoruz.

Şubat sonu Çin’de yabancı sermayeye karşı önlem alınması düşüncesi bile uluslar arası borsaların sarsılmasına neden oldu.

26 Şubat akşamı 43736’dan kapanan İMKB bileşik endeksi, bugün o seviyenin de üzerinde.

2006 yılını 39117 seviyesinden kapatan borsa Şubat ve Mart ayında yaşanan finansal dalgalanmaya rağmen bugünlerde yine 43000 seviyelerinde hatta 46000 seviyelerini zorlamakta.

İSTANBUL
MENKUL KIYMETLER
BORSASI

Bu aralar en önemli gündem maddeleri; enflasyon verileri, dış piyasalar, İran’daki gelişmeler, petrol fiyatları, IMF ile yapılacak gözden geçirme süreci, gelişmiş ülke ekonomilerindeki dalgalanmalar ve seçimler olarak sayılabilir.

Gündem maddeleri her zaman için borsanın ana yönünü belirleyecek etmenler olacaktır.

Ancak yerli yatırımcımızın artık borsamızdaki fiyat değişimlerine oynamaktan çok firmaların temettü dağıtımlarını yakından takip etmelerinde fayda var.

Özellikle enflasyon sorunu olmayan ve faizlerin düşük seyrettiği gelişmiş ülke borsalarında, yüksek temettü veren şirketleri bulanlar, iyi kazançlar elde ediyorlar.

İMKB’de eskisi kadar büyük yükselişler artık çok kolay değil.

Gelişmiş ülke borsalarında olduğu gibi, yüksek temettü veren hisseleri bulmak ve her yıl düzenli bir şekilde nakit temettü geliri elde etmek yolu ile portföy büyüklüğü artırılabilir.

Son üç senenin rakamlarına göre, bu yılların hepsinde temettü veren şirket sayısı 42.

Şirketlerin temettü verme alışkanlıkları kadar temettü verim oranları da oldukça önemli.

Temettü verim oranı, şirketin verdiği hisse başına temettü miktarının hisselerin fiyatına bölümü olarak adlandırılır.

Türkiye’de ortalama faiz seviyesinin (yüzde 20) üzerinde bir temettü verim oranı son derece avantajlı olarak gözükmemekte.

Geçen sene en yüksek nakit temettü açıklayan şirketlerde bile temettüye bağlı bir fiyat düşüşü yaşanmamış.

Faizlerin ve enflasyonun daha da gerilemesi halinde temettü dağıtımını daha da cazip hale gelecek.

2007 yılında şimdiye kadar 77 şirket nakit temettü dağıtacağını açıkladı.

Son yıllarda borsaya artan yabancı yatırımcı ilgisi ve Sermaye Piyasası Kurulu’nun asgari temettü oranını belirleyen tebliği şirketlerin yükselen karlarını dağıtmasının önünü açtı.

Yatırımcılarımız, İMKB’yi bugüne kadar hep olumsuz gözle baktılar, çünkü tüm servetleri kriz zamanlarında eriyip bitti.

Ancak yabancılar ise aynı zamanda borsamızdan çok ciddi kazançlar elde ettiler.

Dünyanın en yüksek reel faizini vermemize rağmen yabancı yatırımcılar borsamızda hala etkin.

Borsamız yeni fırsatlara açık ancak yerli yatırımcılarımız;

Ani fiyat değişimlerinden uzak durmalılar.

İhracat yapma kapasitesi yüksek, sektör içinde gelişme kapasitesi, yabancı ortaklık kurma yeteneği ve temettü dağıtımını yapacak olan hisse senetlerine yatırım yapmalılar.

Son yıllarda İMKB’de yaşanan ciddi yükselişe rağmen yerli yatırımcılar bu yükselişten yeterince pay alamadılar.

Borsamızdaki derinliğin yeterince oluşmaması ve spekülasyon hareketlere çok açık olması, yatırımcıların piyasadan uzaklaşmasına neden oldu.

Ancak yatırımcıların yatırım yapacağı borsayı, sektörü ve şirketi yakından tanımasında fayda var.

Eğer iyi bir araştırmadan sonra hisse senetlerine yatırım kararı verilirse ve uzun vadeli düşünülürse İMKB’nin oldukça cazip ve hala getiri potansiyeli olan bir piyasa olduğunu görüyoruz.

Kaynaklar:

www.spk.gov.tr
www.imkb.gov.tr
www.mkk.com.tr
www.takasbank.com.tr